

Suomentanut Jaana Nikula

JOHNNY
Kniga

THELLA

JOHNSON

THELLA JOHNSON

RAUHA

Suomentanut Jaana Nikula

Johnny Kniga

Helsinki

© Thella Johnson 2023

Ruotsinkielinen alkuteos: *Fred*

First published by Norstedts, Sweden in 2023.

Published by agreement with Norstedts Agency.

Suomenkielisen laitoksen © Jaana Nikula ja Johnny Kniga 2024

Kansi: Sara R. Acedo

Taitto: Taitan / Maria Mitrunen

Johnny Kniga

An imprint of Werner Söderström Ltd

ISBN: 978-952-362-041-4

Painettu EU:ssa

Vanhemmilleni Andersille ja Maaritille
ja Ilhanille ja Josephille

Aikaisemmin isänmaan katsottiin olevan ihmisten yläpuolella,
eli ihminen oli olemassa isänmaata varten.
Nykyään me katsomme, että isänmaa on olemassa ihmistä varten
ja sellaisena tärkeä osa elämämme kehitystä.

Väinö Linna

The daily diary of Baghdad is truly terrifying
and there is little beauty and affection.

Omar Al-Jaffal

SISÄLLYS

PROLOGI	13
---------	----

TAPANI KANSA

(ensimmäinen matka)

1. Pienet punaiset saappaat	19
2. Ranssi	28
3. Muukalaisia tai <i>kaikeä muuta</i> kuin muukalaisia	31
4. Eteenpäin	38
5. Yöllä, ei koskaan päivällä – ulkona, ei koskaan sisällä	51
6. Muutto	58
7. Kahvila Merelle	70
8. Kansan perheen jykevä s(k)andaali	78
9. Keikka	106
10. Kalpeat otsat	123
11. Ei, ei, ei, Delilah	132

MARJATTA KANSA

(toinen matka)

12. Sihteeri Hembergin pyykkikori	151
13. Odinin kortteli	165
14. Kaikki nähtynä ylhäältä päin	181
15. Pistooli	194
16. Tanssia aalloilla	208
17. Tornit ja ratsut	221

BODI ADNAN

(kolmas matka)

18. Pieni paikallinen vuorovesiaalto	229
19. Yöjuna pohjoiseen	238
20. Leipä	250
21. Leivos	258
22. Kameli keskeltä kahtia katkennut	268
23. Iltajengi	285
24. Halkeamia betonissa	296
25. Stella Canicula	307
26. Punainen aamunkoitto	316

ELINA KANSA

(neljäs matka)

27. Kaanaan kaunotar	333
28. Kaikkien déjà vu -ilmiöiden äiti	342
29. Salainen puutarha	356
30. Rauha	374
31. Mielenosoituksia	402

KIRJAILIJAN KIITOKSET

427

Minun sukunimeni *Kansa* voi viitata myös kansakuntaan.
Isäpuoleni sukunimi *Adnan* merkitsee uudisasukasta
tai hiljattain maahan tullutta.
Elämme kuitenkin aikaa, jolloin nämäkin käsitteet
menevät helposti sekaisin.

Elina Kansa

Minä olen noiden kokemusten seurausta. Kuten niin monet muutkin evakkojen, maahanmuuttajien, etsijöiden ja syrjäytyneiden, vaeltajien, irtolaisten, porttojen ja silvottujen lapset, olen minäkin nyt sillä rajalla, joka voitaisiin ehkä muotoilla diagnoosiksi:

LIALLISEN TIEDON AIHEUTTAMA AKUUTTI YLIRASITUS.

Sanoja ”minä”, ”me” ja ”he” on prosessoitu liian monta kertaa. Serveri on ylikuormitettu. Ole hyvä ja yritä myöhemmin uudelleen.

Onhan minua toki lääkitty ja kumilakkeja on kiskottu päähäni. Siitä asti kun eräänä kevätiltana vuonna 1987 seurattiin jääkiekon MM-kisoja, minusta on tuntunut, että... tai siis minä olen tiennyt että... tai ei.

Jätän nyt jotain kertomatta. Kuten sanottu, minua pelottaa, että te ette uskokaan minua. Olen vannonut puhuvani ja kirjoittavani niin kauan kuin yleensä pystyn, mutta olen vannonut kertovani kaiken rehellisesti, joten tässä tulee: minulla on lahja, jonka perin äidiltäni. Tai ehkä isältäni. Isä kai se oli joka sanoi, että meillä molemmilla on aivot höllässä.

Minulla on eräänlainen kaikkinäkevä... tai liioiteltu... ei kun... mikä se sana onkaan...

Yliluonnollinen.

Siinä se nyt tuli sanottua.

Minulla on yliluonnollinen ajan- ja tilantaju, jonka vuoksi näen sellaista mitä muut eivät näe. Minua on viety itään ja länteen. Olen nähnyt sekä menneeseen että tulevaan. Olen tuntenut vastakarkaistun ruostumattoman teräksen hajun ja maun ja maistanut maahautaansa unohdetun alumiinin ja ruosteisen raudan kielelläni. Olen leijunut kadonneen ja löydetyn ajan välillä.

Pitkään oli rauhallista. Mutta nyt, kun olen täyttänyt kolmekymmentäviisi, huomaan oireiden alkavan uudelleen: ensin

tuntuu metallinmaku suussa ja aika pysähtyy muutamiksi hetkiksi eikä sitten enää jatkukaan tavalliseen tapaan vaan hyppii sinne tänne.

Viimein olen jälleen pelkkää vettä: suolaisen ja makean sekaista murtovettä, jin ja jang, hyvää ja pahaa, mustaa ja valkoista – muistojen ja makujen rinnakkaiselo aaltoilevassa, kuohuvassa ja pauhaavassa sisämeressä, joka kannattelee tätä kertomusta alusta loppuun ja muodostaa sen ytimen.

Kirjoittaessani näitä rivejä pieni myymälämme on muuttanut kokonaan. Kaikki kääntyi ylösalaisin jo pari päivää sitten ja nyt kiukkuinen väkijoukko mekastaa ja räyhää oven ulkopuolella yötä päivää. Yritämme silti pitää kaupan auki. Mitä tässä muutakaan. Iltaisin – ja kaikkina muinakin vuorokauden hetkinä, jotka vain onnistun varastamaan – kirjoitan perheemme tarinaa, niin että se jää jäljelle ja myöhemmin tiedetään meidän olleen olemassa.

Eikä tietenkään kannata salailia sitä, että teen kaikkeni, jotta ylitarkastaja Lahtela pysyisi täällä neljän seinän sisällä.

Vielä äsken hän oli vieras, mutta nyt hän on minulle niin tärkeä, etten voi enää päästää häntä menemään.

Yllä mainituista syistä – ja ehkä muistakin syistä, sillä eihän edes kaikkinäkevä näe motiivejaan selvästi – minä Elina Kansa, Bodin tytärpuoli, aloitan nyt kertomukseni ajasta, joka on juuri päättynyt täällä meidän maailmankolkassamme.

Voitte halutessanne kutsua tätä vaikka pohjoismaiseksi kansansaduksi, tarinaksi siitä mitä sota ja rauha tekivät meille.

Ja mitä me teimme rauhalle, kun se viimein koitti.

TAPANI KANSA

(ensimmäinen matka)

1.

Pienet punaiset saappaat

Tuli suuri tuulen puuska,
iästä vihainen ilma;
meren kuohuille kohotti,
laineille laikahutti.

Kalevala, ensimmäinen runo

Oli leppeän lämmin heinäkuunlopun aamupäivä Kokemäenjoen suulla vuonna 1945. Optimistisuutta henkivä loppukesän päivä vailla dramatiikkaa muuttui kuitenkin hetkessä ja muistettaisiin ikuisesti päivänä jona vaarini Tapani Kansa tallasi puolikenkäänsä eksyneen särjen kuoliaaksi.

Hän oli juuri noussut soutuveneestään Forsviikinkarin laiturille ja potkaissut jalastaan metrinmittaiset kahluusaappaat vaihtaakseen kaupunkivaatteet ylleen – kotiuttamisrahoilla hankitut tuliterät ruskeat derbyt olivat odottamassa ruohikolla laiturin alla. Sattuman sanelemaa, sangen epätodennäköistä miehen ja kalan kohtaamista todistivat vain puut ja ojan ötökät, mutta kaksikymmentäkaksivuotias Tapani Kansa oli siitä pitäen vakuuttunut, että joutuisi aina sietämään kaikenlaista likelle tunkevaa seuraa, sekä isoja että pieniä kaloja, niin rumia kuin kauniitakin.

Pohjoisen kesät ovat aina petollisia,
koska valoisat yöt on niin helppo unohtaa.

Yötä ei tunnu edes olevan.

Samaan tapaan ajatus rauhasta
voi olla petollinen. On helppo unohtaa
konfliktit ja vastakkainasettelut.

Unohtaa, että niitä on. Tässä ja nyt.

JOHNNY <i>Kniga</i>		
www.johnnykniga.fi	84.2	978-952-362-041-4